

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Кафедра всесвітньої історії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор _____
“ _____ ” _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Етнополітичні та етноконфесійні процеси
в Австро-Угорщині (1867–1918 рр.)
(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки **03 «Гуманітарні науки»**
(шифр і назва напрямку підготовки)
спеціальність _____ **032 «Історія та археологія»** _____
(шифр і назва спеціальності)
спеціалізація _____
(назва спеціалізації)
інститут, факультет **Факультет історії, політології і міжнародних відносин**
(назва інституту, факультету)

Робоча програма навчальної дисципліни «Етнополітичні та етноконфесійні процеси в Австро-Угорщині (1867–1918 рр.)»
(назва навчальної дисципліни)

для здобувачів освіти (третій (освітньо-науковий) рівень) за напрямом підготовки

03 «Гуманітарні науки», спеціальність 032 «Історія та археологія».

„___” _____, 20__ р. – __ с.

Розробники:

доктор історичних наук, професор Жерноклеєв О.С.,

завідувач кафедри всесвітньої історії

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри всесвітньої історії

Протокол від “___” _____ 20__ р. № ___

Завідувач кафедри _____

_____ (_____)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

“___” _____ 20__ р.

Схвалено методичною комісією факультету, інституту.

Протокол від “___” _____ 20__ р. № ___

“___” _____ 20__ р.

Голова _____ (_____)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

© _____, 20__ рік

© _____, 20__ рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	03 «Гуманітарні науки», спеціальність 032 «Історія та археологія»	за вибором	
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): _____	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ <small>(назва)</small>		Семестр	
Загальна кількість годин - 180		3-й	3-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента –	перший (освітньо-професійний) рівень	20 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	год.
		Лабораторні	
		__ год.	__ год.
		Самостійна робота	
		60 год.	год.
		Індивідуальні завдання: __ год.	
		Вид контролю: екзамен _____	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33% : 67%

для заочної форми навчання –

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у студентів цілісних знань з історії монархії Габсбургів, від її виникнення й аж до кінця її існування, а також з історії відповідної династії, усвідомлення ролі особистості в історії європейських народів, впливу політики династії на становлення націй і національних держав у Центрально-Східній Європі, розширення знань студентів з історії, історичної географії, культури та історичної пам'яті народів, що перебували в складі імперії Габсбургів.

Завдання: виробити у студентів вміння аналізувати й узагальнювати історичний матеріал, оцінювати найважливіші події та явища в історії Габсбурзької монархії та її народів через призму об'єктивних і суб'єктивних чинників; виробити вміння знаходити, критично аналізувати, систематизувати і узагальнювати потрібну інформацію, працювати з різними типами й видами історичних першоджерел; формувати навички застосовувати набуті знання на практиці.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- основні етапи виникнення, становлення й розвитку Габсбурзької монархії у контексті середньовічної, нової та новітньої історії;
- загальні закономірності та регіональну (субрегіональну) специфіку історичного розвитку територій, підвладних Габсбургам у різні історичні періоди;
- основні риси матеріальної та духовної культури народів, що перебували під владою Габсбургів, її взаємозв'язок із світовою культурою;
- особливості етносоціальної структури, господарського життя та суспільно-політичних процесів в Австро-Угорщині та місце в них Галицького коронного краю та українського етносу;
- специфіку зовнішньополітичного курсу Габсбурзької монархії на тлі міжнародних відносин у Центрально-Східній Європі.

вміти:

- працювати з різними видами джерел;
- вести самостійні дослідження в межах дисципліни;
- об'єктивно й аргументовано оцінювати тенденції та специфіку історичного розвитку народів під владою Габсбургів;
- застосовувати на практиці знання, отримані в процесі навчання;
- складати генеалогічні таблиці на прикладі династії Габсбургів;
- надавати кваліфіковані консультації з проблемних питань, що вивчаються в межах курсу.

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Міграційні процеси і міжнародні відносини в Європі X–XV ст. Становлення української нації й націоналізму	Історія Галичини XIX - перша половина XX ст.; Суспільно-політичні процеси в Галичині у воєнно-революційну добу (1914-1923 рр.): джерела та історіографія; Центрально-Східна Європа в міжвоєнний період Педагогічна практика

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Історичні витоки та основні віхи становлення монархії Габсбургів: від початків династії до імперії (X – XVIII ст.)

Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу

Предмет та основні завдання курсу. Актуальність і ступінь наукової розробленості проблеми. Загальна характеристика джерельної бази, літератури. Мета, методи й форми вивчення курсу. Хронологічні межі курсу. Методичні поради до вивчення питань, винесених на самостійне вивчення. Значення історії монархії Габсбургів у вивченні світової та вітчизняної історії. Основні віхи історії становлення, посилення та занепаду династії Габсбургів та її вплив на розвиток народів Центральної, Південної та Східної Європи.

Тема 2. Походження Габсбургів та витоки австрійської державності

Перший представник роду Габсбургів Гунтрам Багатий (938 р.) правитель земель швейцарських областей Ааргау і Тургау. Баварська Східна марка під владою династії Бабенбергерів. Поява назви «Остаррїки» (частина Східної марки). Загасання династії Бабенбергерів (1246 р.) Боротьба за владу в Австрії. Обрання чеського короля (1230-1278) герцогом Австрії. Приєднання Штірії Карінтії і частини Крайни. Швейцарське графство Габсбург. Обрання Рудольфа I Габсбурга королем Священної Римської імперії (1273-1291). Боротьба за престол Пшемисла II (Оттокара) із Рудольфом Габсбургом. Приєднання у 1280-х рр. Австрійського і Штірійського герцогства до володінь Габсбургів. Проголошення у 1282 р. земель Австрії спадковими володіннями дому Габсбургів.

Тема 3. Політичні успіхи Габсбургів у XIV – першій половині XVI ст.

Розширення володінь Габсбургів. Спроба приєднання землі Форарльберг. Приєднання Тіролю до володінь Габсбургів 1363 р. Приєднання частини Істрії у 1374 р. та порту Трієст 1382 р. Створення станових асамблей на приєднаних територіях.

Плани герцога Рудольфа IV (роки правління 1358-1365) приєднати до своїх володінь королівства Чехія та Угорщина. Намагання досягти повної незалежності від Священної Римської імперії. Заснування Віденського університету (1365 р.). Економічний розвиток австрійських земель. Запровадження 1359 р. титулу «ерцгерцог».

Обрання герцога Альбрехта V королем німецької нації у 1438 році (під ім'ям Альбрехта II). Зміцнення престижу Габсбургів. Династичні шлюби. Перехід під владу Габсбургів Чехії та Угорщини.

Коронація Фрідріха V (1415-1493) у 1452 р. імператором Священної Римської імперії під ім'ям Фрідріха III. Приєднання частини Істрії і порту Рієка (1471). Політика Фрідріха - "Вся земля підпорядкована Австрії".

Шлюб Максиміліана (1459-1519) з Марією Бургундською. Приєднання Нідерландів та Бургундії. Початок суперництва австрійських Габсбургів з французьким королівством. Приєднання земель південної Австрії.

Договір про передачу чеської та угорської корон між Максиміліаном та Владиславом II. «Шлюбна політика» Максиміліана. Шлюб Філіпа зі спадкоємицею Іспанської корони Хуаною Кастільською. Наслідки шлюбу Фердинанда Габсбурга та спадкоємиці Владислава II, короля Чехії та Угорщини. Посилення впливу Габсбурзької династії в Європі.

Реформаторська діяльність Максиміліана (реформа управління, військова).

Розвиток культури та мистецтва в межах володінь Габсбургів епохи Відродження. Діяльність Конрада Пойтінгера, Альбрехта Дюрера. Роль аристократії у розвитку мистецтва.

Обрання Карла V 1519 р. королем німецької нації, а в 1530 р. імператором Священної Римської імперії. Поділ володінь династії Габсбургів у 1521 році: Карл V – Австрією, Богемією, Нідерландами, Іспанією та іспанськими заморськими володіннями; ерцгерцог Фердинанд – придунайськими землями – Австрія, Штірія, Каринтія, Крайна і Тіроль.

Тема 4. Реформація та Контрреформація у володіннях Габсбургів
Поширення реформаційного руху в угорських землях. Особливості реформаційного руху в Угорщині (кальвінізм і лютеранство). Поширення уніатства в Трансільванії. Причини поширення лютеранства серед словаків та німців. Опір Габсбургів протестантизму в межах угорських володінь. Проголошення католицизму офіційною релігією Угорщини. Утиски протестантів з боку влади. Гуситський рух в Чехії. Поширення Реформації в Австрії. Видання та поширення полемічної літератури. Використання магнатами релігійного протистояння у боротьбі за владу. Анабаптистський рух (меноніти). Поширення реформаційних ідей в Тіролі та Моравії.

Контрреформаційний рух. Причини перемоги контрреформації в межах габсбурзьких володінь: внутрішня церковна реформа, проголошена Тридентським собором; діяльність «Товариства Ісуса» (орден єзуїтів).

Політика Рудольфа II в Чеських землях. Реформи Фердинанда II (правив у 1619-1637 роках). Придушення протестантизму в Австрії. Обрання королем Чехії курфюрста Фрідріха V 1619 р. Антигабсбурзька боротьба. Наслідки битви біля Білої Гори 1620 р. для Чеського королівства. Політика понічечення. Тридцятирічна війна (1618-1648). Вестфальський мир (1648 р.) Наслідки війни для Чехії та Європи.

Тема 5. Перемога Габсбургів над Османами у XVII ст.

Походи Османів другої половини XVII ст. у межі володінь Габсбургів. Австро-турецька війна 1662-1664 рр. Австро-турецька війна 1683-1699 рр. Облога Відня

1683 року. Ян Собеський. Юрій Кульчицький. Війни між Австрійською та Османською імперіями.

Створення «Священної ліги» проти Туреччини. Підписання Вашварської мирної угоди. Звільнення угорських земель і Буди з-під османського панування. Визнання угорським сеймом спадкового права Габсбургів на угорську корону. Похід Габсбургів на Балкани. Захоплення Євгеном Савойським Белграду у 1717 р, вторгнення до Сербії. Встановлення кордонів між Османською імперією та Габсбурзькими володіннями. Угорське королівство під владою Габсбургів. Колоніальна політика Габсбургів. Переселення сербів, румунів, німців до Південної Угорщини.

Розвиток культури мистецтва та освіти в межах володінь Габсбурзької династії. Заснування університетів у Граці (1585 р.), Зальцбурзі (1623 р.), Будапешті (1635 р.) та Інсбруці (1677 р.).

Тема 6. Імперія Габсбургів у XVIII ст. Політика «освіченого абсолютизму»

Правління Карла VI (1711-1740 рр.). Прагматична санкція 1713 р. Правління Марії Терезії (1740-1780 рр.) Епоха «освіченого абсолютизму». Війна за австрійську спадщину. Карл VII (1742-1745) – імператор Священної Римської імперії. Австро-пруська війна за Сілезію. Наслідки поразки для Австрії у війні. Розширення територіальних володінь дому Габсбургів. Приєднання Іспанських Нідерландів (Бельгія), провінцій в Італії (Тоскана, Ломбардія, Неаполь, Парма і Сардинія).

Участь Австрії в першому поділі Речі Посполитої (1772 р.) Приєднання князівств Освенцимське і Заторське, Південної частини Краківського і Сандомирського воєводств, Руського (без Холмської землі) і Белзького. Приєднання Буковини 1775 р., та польських територій разом з Краковом у 1795 р.

Політика та реформи Йосифа II (1780-1790). Посилення ролі центральної влади. Особливості періоду правління Леопольда II (1790-1792). Відновлення особистої залежності в Угорщині. Відновлення свобод і конституційних прав Угорського королівства. Коронування Леопольда II як чеського короля. Заснування у Празькому університеті кафедри чеської мови. Розвиток освіти, культури та мистецтва в межах володінь Габсбургів у період «освіченого абсолютизму».

Змістовий модуль 2.

Австрійська та Австро-Угорська імперія в XIX – на початку XX ст.

Тема 7. Габсбурзька імперія кінця XVIII – першої половини XIX ст.

Соціально-економічне становище в межах володінь Габсбургів на кінець XVIII ст. Страта Марії Антуанетти. Австро-французька війна 1792-1815 рр. Наслідки військового протистояння для Габсбургів. Одруження Марії Луїзи з Наполеоном (1810). Повстання в Тіролі проти наполеонівських військ. Поразка австрійської армії

під Асперном 1809 р. Військові перемоги ерцгерцога Карла Шварценберга. Перемога під Лейпцигом 1813 р. Проголошення Австрійської імперії 1804 р. Припинення існування Священної Римської імперії германської нації (1806 р.). Наслідки наполеонівських війн для Австрійської імперії. Соціально-політичне та економічне становище першої половини XIX ст. Правління Франца I (1804-1835). Канцлер К. Меттерніх, його внутрішня політика, вплив на європейську політику. Створення та діяльність регентської ради 1835 р. Фердинанд I (1793-1875). Революція 1848 року в Парижі та її відгомін у Відні, Чехії, Угорщині та італійських провінціях. Відставка К. Меттерніха. Скасування панщини 1848 р. Вимоги щодо проведення реформ в Австрійській імперії. Самопроголошена диктатура князя Фелікса Шварценберга. Відречення Фердинанда I. Проголошення Франца Йосифа I (1848-1916) імператором Австрійської імперії. Конституція 1848 р.

Тема 8. Австрійська імперія другої половини XIX ст. Компроміс 1867 р. Політика понімечення народів Австрійської імперії. Тиск на національно-патріотичні рухи. Об'єднання Угорщини з Австрією у 1850 році в єдиний митний союз. Посилення впливу католицької церкви на освіту та культуру. Рух за національне об'єднання італійських земель. Війна 1859 р. Утворення у 1860 р. об'єданого Італійського королівства. Австро-пруська війна 1866 р. Наслідки війни для Австрії. Послаблення політичного впливу Габсбургів у Європі. Внутрішньополітична криза Австрійської імперії. Пошук шляхів виходу з кризи в Австрійській імперії. Розробка різних проектів конституцій існування двоєдиної монархії. "Компроміс" (Ausgleich) 1867 року. Створення дуалістичної Австро-Угорщини.

Тема 9. Австро-Угорщина в кінці XIX ст. –1914 р. Внутрішній устрій новоутвореної монархії. Прийняття Конституції Цислейтанії. Соціально-економічний та політичний розвиток. Процеси модернізації. Становище слов'янських народів у межах Цислейтанії та Транслейтанії. Спроби вирішення національного питання в імперії, проекти федералізації держави. Етноконфесійна мапа імперії. Католицька церква, чернечі ордени. Криваві «баденівські» вибори. Основні політичні партії. Робітничий і соціал-демократичний рухи. Боротьба за реформу виборчої системи. Запровадження загального виборчого права (1907 р.). Парламентські вибори 1907 та 1911 рр. Німецько-чеські протиріччя. Імператор Франц Йосиф I: історичний портрет, особисте життя. Єлизавета Баварська, принц Рудольф, їхні долі. Галичина в складі Австро-Угорщини: етносоціальний розвиток і особливості міжнаціональних відносин. Місто Станіславів під австрійською владою. Розвиток науки, культури та мистецтва другої половини XIX – початку XX ст. Зовнішня політика Австро-Угорщини. Боснійська криза 1908 р. Участь у Троїстому союзі. Підготовка до Першої світової війни.

Тема 10. Австро-Угорська монархія в роки Великої війни. Розпад держави Габсбургів. Убивство австрійського ерцгерцога Франца Фердинанда 28 червня 1914 р. у Сараєво. Оголошення Австро-Угорщиною 28 липня 1914 р. війни Сербії. Згуртування політичних та національно-політичних сил Австрійської монархії на початку війни. Загострення міжнаціонального протистояння. Військові невдачі на початку війни. Погіршення економічного становища в монархії. Вступ Італії 1915 р. у війну проти Австрійської монархії. Участь слов'янських народів у Першій світовій війні. Територіальні претензії Румунії. Прихід до влади Карла I. Загострення внутрішньополітичного протистояння. Криза влади 1917 р., відновлення роботи парламенту. Посилення позицій австрійських соціал-демократів. Убивство прем'єр-міністра Карла Штюрґка. Поглиблення соціально-економічної кризи в імперії. Січневий страйк робітників 1918 року. Бунт на військово-морській базі в Которі. Зростання сепаратистських настроїв у межах імперії Габсбургів. Створення патріотичних комітетів чехо-словаків (на чолі з Томашем Масариком), поляків і південних слов'ян. Визнання державами Антанти і США емігрантських груп за уряди «де-факто». Проголошення національними радами в Австро-Угорщині незалежності земель і територій (жовтень 1918 р.) Спроби реформування внутрішнього устрою Австро-Угорщини на принципах федералізму. Створення

тимчасового уряду Німецької Австрії у Відні. Поширення соціал-демократами ідей республіканського устрою держави. Зречення Карла I титулу імператора (11 листопада 1918). Проголошення Австрійської Республіки (12 листопада 1918 р.).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Історичні витоки та основні віхи становлення монархії Габсбургів: від початків династії до імперії													
Тема 1. Вступ до курсу.		2	2			5							
Тема 2. Походження Габсбургів та витоки австрійської державності		2											
Тема 3. Політичні успіхи Габсбургів у XIV – першій половині XVI ст.			2			5							
Тема 4. Реформація та контрреформація в межах володінь Габсбургів		2				5							
Тема 5. Перемога Габсбургів над Османами у XVII ст.			2			5							
Тема 6. Імперія Габсбургів у XVIII ст. Політика «освіченого абсолютизму»		2				5							
Разом за змістовим модулем 1		8	6			5							
Змістовий модуль 2. Австрійська та Австро-Угорська імперія в XIX – на початку XX ст.													
Тема 7. Габсбурзька імперія кінця XVIII – першої половини XIX ст.		4				5							
Тема 8. Австрійська імперія другої половини XIX ст. Компроміс 1867 р.		4				5							
Тема 9. Австро-Угорщина в 1867–1914 рр.		4	2			5							
Тема 10. Австро-Угорська монархія в роки Великої війни. Розпад держави Габсбургів			2			5							
Разом за змістовим модулем 2		12	4										
Усього годин		20	10			50							
Модуль 2													

ІНДЗ			-	-		10					
Усього годин						60					

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ до курсу	2
2	Тема 2. Походження Габсбургів та витоки австрійської державності	-
3	Тема 3. Політичні успіхи Габсбургів у XIV – першій половині XVI ст.	2
4	Тема 4. Реформація та контрреформація в межах володінь Габсбургів	-
5	Тема 5. Перемога Габсбургів над Османами у XVII ст.	2
6	Тема 6. Імперія Габсбургів у XVIII ст. Політика «освіченого абсолютизму»	-
7	Тема 7. Габсбурзька імперія кінця XVIII – першої половини XIX ст.	-
8	Тема 8. Австрійська імперія другої половини XIX ст. Компроміс 1867 р.	-
9	Тема 9. Австро-Угорщина в 1867–1914 рр.	2
10	Тема 10. Австро-Угорська монархія в роки Великої війни. Розпад держави Габсбургів	2
		10

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1.	5
2	Тема 2.	5
3	Тема 3.	5
4	Тема 4.	5

5	Тема 5.	5
6	Тема 6.	5
7	Тема 7.	5
8	Тема 8.	5
9	Тема 9.	5
10	Тема 10.	5
11	ІНДЗ	10
	Разом	60

ЗАВДАННЯ для САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль 1

Історичні витоки та основні віхи становлення монархії Габсбургів: від початків династії до імперії (X – XVIII ст.)

Тема 1-2. Вступ до курсу. Походження Габсбургів та витоки австрійської державності

Завдання для самостійної роботи (12 год.)

- 1. Історіографія теми.*
- 2. Основні напрямки дослідження історії династії Габсбургів у сучасній історичній науці.*
- 3. Походження назви «Австрія» як частини Східної марки.*
- 4. Приєднання Штирії, Каринтії та частини Країни до спадкових володінь роду Габсбургів.*
- 5. Приєднання Австрійського та Штірійського герцогств до володінь Габсбургів.*

Тема 3. Політичні успіхи Габсбургів в XIV – першій половині XVI ст.

Завдання для самостійної роботи (5 год.):

- 1. Спроба приєднання земель Форельбург до спадкових володінь Габсбургів.*
- 2. Правління Рудольфа IV.*
- 3. Заснування Віденського університету 1365 р.*
- 4. Діяльність Конрада Пойтінгера, Альбрехта Дюрера.*
- 5. Роль аристократії у розвитку мистецтва*

Приєднання Чехії та Угорщини до Габсбурзьких спадкових володінь.

Завдання для самостійної роботи (3 год.):

- 1. Значення результатів битви 29 серпня 1526 р. під Мохачем для Угорщини.*
- 2. Перехід Чехії та Західної Угорщини під владу Габсбургів.*
- 3. Похід 1529 р. Сулеймана на Відень.*

Тема 4. Реформація та контрреформація в межах Габсбурзьких володінь.

Завдання для самостійної роботи (8 год.):

- 1. Опір Габсбургів протестантизму*
- 2. Анабаптистський рух.*
- 3. Причини перемоги контрреформаційного руху в межах володінь Габсбургів.*
- 4. Причини Тридцятилітньої війни.*

Тема 5. Перемога Габсбургів над Османами у XVII ст.

Завдання для самостійної роботи (8 год.):

- 1. Австрійсько-турецька війна 1683-1699 рр.*
- 2. Ян Собеський, як військово-політичний діяч.*
- 3. Розвиток культури мистецтва та освіти в межах володінь Габсбурзької династії.*

Тема 6. Імперія Габсбургів у XVIII ст. Політика «освіченого абсолютизму».

Завдання для самостійної роботи (16 год.):

- 1. Прагматична санкція 1713 р.*
- 2. Епоха «освіченого абсолютизму».*
- 3. Участь Австрії у поділах Речі Посполитої.*
- 4. Розвиток освіти культури та мистецтва в межах володінь Габсбургів у період «освіченого абсолютизму».*

Змістовий модуль 2

Австрійська та Австро-Угорська імперія в XIX – на початку XX ст.

Тема 7. Габсбурзька імперія кінця XVIII ст. – першої половини XIX ст.

Завдання для самостійної роботи (12 год.):

- 1. Австрійсько-французька війна 1792-1815 рр.*
- 2. Припинення існування Священної Римської імперії німецької нації (1806 р.)*
- 3. Внутрішня політика канцлера К. Меттерніха, його вплив на Європейську політику.*
- 4. Самопроголошена диктатура князя Фелікса Шварценберга.*

Тема 8. Австрійська імперія другої половини XIX ст. Компроміс 1867 р.

Завдання для самостійної роботи (12 год.):

- 1. Політика понімечення народів Австрійської імперії.*
- 2. Рух за національне об'єднання італійських земель.*
- 3. Австрійсько-пруська війна 1866 р.*
- 4. Створення дуалістичної Австро-Угорщини.*

Тема 10. Австро-Угорська монархія в роки Великої війни. Розпад держави Габсбургів.

Завдання для самостійної роботи (12 год.):

- 1. Оголошення 28 липня 1914 р Австро-Угорщиною війни Сербії.*
- 2. Вступ Італії 1915 р. у війну проти Австрійської монархії*
- 3. Криза влади 1917р. Скликання рейхсрату.*
- 4. Спроби реформування внутрішнього устрою Австро-Угорщини на принципах федералізму.*

9. Індивідуальні завдання

- 1. Перші представники роду Габсбургів та їхні швейцарські володіння. Гунтрам Багатий і його нащадки.**
- 2. Бабенберги як володарі Баварської Східної марки. Леопольд V (1177–1194) та пік могутності Бабенбергів. Загасання династії (1246 р.).**

3. Чеський король Пржемысл Отакар II (1230–1278) – герцог Австрії. Територіальні надбання.
4. Рудольф I Габсбург (1218–1291) – німецький король (1273–1291) і австрійський герцог, засновник Австрійської монархії Габсбургів.
5. Рудольф IV (1358–1365).
6. Альбрехт II (1397–1439) – король Німецький та імператор «Священної Римської імперії», король Угорщини та Чехії (1438–1439).
7. Фрідріх III Мирний (1415–1493) – король Німеччини (1440–1486), імператор «Священної Римської імперії» (1440–1493), ерцгерцог Австрійський з 1457 р. (під ім'ям Фрідріх V).
8. Гуситські війни: причини, хід і наслідки для Габсбургів і Європи.
9. Максиміліан I (1459–1519) – король Німеччини (1486–1519), імператор «Священної Римської імперії» (1493–1519).
10. Філіпп I (1478–1506) – ерцгерцог Австрійський, король Кастилії (1504–1506).
11. Карл V(I) (1500–1558) – король Іспанії (1516–1556), король Німецький (1519–1531), імператор «Священної Римської імперії» (1519–1556).
12. Фердинанд I (1503–1564) – король Чехії та Угорщини (1526–1562), король Німецький (1531–1562), імператор «Священної Римської імперії» (1556–1564).
13. Максиміліан II (1527–1576) – король Німеччини (1562–1575), король Угорщини (1562–1572), король Чехії (1562–1575), імператор «Священної Римської імперії» (1564–1576).
14. Філіп II (1527–1598) Іспанський.
15. Рудольф II (1552–1612) – король Чехії (1575–1611), король Угорщини (1575–1608), король Німеччини (1575–1612), імператор «Священної Римської імперії» (1576–1612).
16. Матіас (1557–1619) – король Чехії (1608–1618), король Угорщини (1611–1617), король Німеччини і імператор «Священної Римської імперії» (1612–1619).
17. Фердинанд II (1578–1637) – король Чехії (1617–1627), король Угорщини (1618–1625), король Німеччини (1619–1636), імператор «Священної Римської імперії» (1619–1637).
18. Фердинанд III (1608–1657) – король Угорщини (1625–1655), король Чехії (1627–1656), король Німеччини (1636–1657), імператор «Священної Римської імперії» (1637–1657).
19. Леопольд I (1640–1705) – король Угорщини (1655–1687), король Чехії (1656–1705), король Німеччини (1658–1690), імператор «Священної Римської імперії» (1658–1705).
20. Фердинанд IV (1633–1654) – король Чехії (1646–1654), король Угорщини (1647–1654), король Німеччини (1653–1654).
21. Йосип I (1678–1711) – король Угорщини (1687–1711), король Німеччини (1690–1711), король Чехії та імператор «Священної Римської імперії» (1705–1711).
22. Карл VI (1685–1740) – імператор «Священної Римської імперії», король Німеччини, король Угорщини і Чехії (1711–1740).
23. Марія Терезія (1717–1780) – королева Чехії та Угорщини.
24. Йосиф II (1741–1790) – король Німеччини (1764–1790), імператор «Священної Римської імперії» (1765–1790), король Угорщини та Чехії (1780–1790).
25. Леопольд II (1747–1792) – король Німеччини, король Угорщини і Чехії, імператор «Священної Римської імперії» (1790–1792).
26. Франц I (1768–1835) – король Угорщини (1792–1830), король Чехії (1792–1835), король Німеччини і імператор «Священної Римської імперії» (1792–1806), імператор Австрії (1804–1835).
27. Фердинанд (1793–1875) – король Угорщини (1830–1848), імператор Австрії і король Чехії (1835–1848).
28. Франц Йосиф I (1830–1916) – імператор Австрії, 1867–1916 р. – Австро-Угорщини. Особистість на тлі епохи.

29. Ерцгерцог Франц Фердинанд: особистість і доля.
30. Карл I (1887–1922) – останній монарх Австро-Угорщини (1916–1918).
31. Отто фон Габсбург (1912–2011): основні віхи життя та суспільно-політична діяльність.

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ІНДЗ

В окремих випадках зобувач може самостійно запропонувати та розробити тему ІНДЗ, попередньо обговоривши її з викладачем.

Основні вимоги до оформлення роботи:

- обґрунтування вибраної теми;
- опрацювання і конспективний огляд відповідної історіографії та першоджерел;
- наявність авторської (творчої) складової, елементів наукової новизни;
- наявність списку використаних джерел.

Обсяг роботи – до 25 машинописних сторінок або презентація в Power Point.

10. Методи навчання

- ✓ проблемні лекції;
- ✓ складання таблиць і схем;
- ✓ картографування;
- ✓ семінари-дискусії;
- ✓ презентації.

11. Методи контролю

Контроль знань і умінь здобувачів здійснюється шляхом обговорення й оцінювання виступів і рефератів на семінарських заняттях, проведення письмових контрольних робіт за підсумками вивчення матеріалу першого та другого змістових модулів, співбесід і перевірки конспектів у ході відпрацювання пропущених занять і отриманих негативних оцінок.

Програмові вимоги

1. Перші представники роду Габсбургів та їх швейцарські володіння. Гунтрам Багатий і його нащадки.
2. Рудольф I Габсбург – король Священної Римської імперії (1273-1291), австрійський герцог, засновник Австрійської монархії Габсбургів.
3. Внутрішня і зовнішня політика Альбрехта II.
4. Розширення володінь Габсбургів у XIV ст. Розвиток габсбурзьких земель за правління Рудольфа IV.
5. Максиміліан I: внутрішня політика, реформаторська діяльність, зовнішньополітичні здобутки.
6. Карл V: внутрішня і зовнішня політика.
7. Реформація в Європі. Протестантизм і Габсбурзькі землі.
8. Правління Фердинанда II і Тридцятирічна війна (1618-1638). Вестфальський мир. Наслідки війни для Європи і Габсбургів.
9. Контрреформаційний рух. Причини перемоги Контрреформації в межах габсбурзьких володінь.
10. Походи Османів другої половини XVII ст. у межі володінь Габсбургів.
11. Розвиток культури в Австрії у другій половині XVII – XVIII ст. (університетська освіта, музика, архітектура).
12. Політика Марії Терезії: реформи та їх наслідки. «Освічений абсолютизм».
13. Політика та реформи Йосифа II (1780-1790).
14. Канцлер К. Меттерніх, його внутрішня політика, вплив на європейську політику.

15. Революція 1848 року в Австрії.
16. «Компроміс» 1867 року. Створення дуалістичної Австро–Угорщини, її політичний устрій.
17. Франц Йосиф I (1848–1916): історичний портрет.
18. Особливості соціально-економічного розвитку Австро-Угорщини, модернізаційні процеси.
19. Етносоціальна структура населення та етноконфесійна мапа імперії наприкінці XIX – на початку XX ст.
20. Галичина в складі Австро-Угорщини: етносоціальний розвиток і особливості міжнародних відносин.
21. Місто Станиславів і Прикарпаття під австрійською владою.
22. Розвиток науки, культури та мистецтва другої половини XIX – початку XX ст.
23. Суспільно-політичне життя Австро-Угорщини в 1867–1914 рр. Спроби вирішення національного питання в імперії, проекти федералізації держави.
24. Основні політичні партії в Австро-Угорщині, їхні лідери, програмові засади. Робітничий і соціал-демократичний рухи.
25. Боротьба за реформу виборчої системи. Запровадження загального виборчого права (1907 р.). Парламентські вибори 1907 та 1911 рр.
26. Австро-Угорська монархія в роки Першої світової війни.
27. Розпад держави Габсбургів.
28. Історичне значення монархії Габсбургів у долі народів Центрально-Східної Європи.

12. Розподіл балів за види робіт, які отримують здобувачі – у відповідності до ПОЛОЖЕННЯ про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів, затвердженого Вченою радою Інституту історії, політології і міжнародних відносин, протокол № 6 від 6 травня 2014 р.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Загальні критерії оцінювання:

“*відмінно*” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, вміння приймати необхідні рішення в нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, аналізує причинно-наслідкові зв'язки;

“*добре*” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань,

у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності;

“задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв’язки;

“незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.

13. Методичне забезпечення

Електронний варіант лекційного курсу, навчально-методичних матеріалів (система дистанційного навчання університету, навчально-методична бібліотека кафедри)

Плани семінарських занять з рекомендованою літературою.

Борчук С.М., Жерноклеєв О.С., Іванцев І.Д., Клим’юк У.Б. Самостійна робота студентів з курсу «Історія країн Західної Європи і Америки (кінець XV – початок XX ст.)». Методичні рекомендації для студентів спеціальності «Історія». – Івано-Франківськ, 2010. – 78 с.

14. Рекомендована література

1. Австро-Венгрия. - Електронний ресурс [<http://ah.milua.org>]
2. Австрійські, Австро-Угорські і Галицькі конституції (кінець XVIII-XIX ст.ст.): пер. з нім. і пол. мов / Р. Петрів. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2005. 84 с.
3. Австро-Венгрия: интеграционные процессы и национальная специфика. Сб. статей. М.,1997.
4. Айрапетов А. Историческая судьба Австро-Венгрии // Вопросы истории. 1999. № 1. С.137–144.
5. Александрова Т. А., А. М. Балебанов, Л. Д. Вознесенский, Н. Г. Георгиева, Г. П. и др. История европейских династий http://www.exkurs.ru/history/Heraldry_history.htm
6. Барг И. Незадачливая судьба кронпринца Рудольфа. М., 1988.
7. Берглар П. Меттерних. Кучер Европы – лекарь Революции. Ростов н/Д, 1997.
8. Брион М. Жизнь Вены во времена Моцарта и Шуберта. М, 2009.
9. Бурьяк А. Великолепная империя Габсбургов: замыслы, воплощения, итоги. [<http://oesterreich.narod.ru/Index.htm>]
10. Варварцев М.М. Габсбурги. Енциклопедія історії України / редкол.: В. А. Смолій та ін.; Інститут історії України НАН України. К.: Наукова думка, 2004. Т. 2: Г - Д.
11. Венгры и Европа. Сборник эссе. М., 2002.
12. Войтович Л. Загадки австрійського вузла (1272-1278): Лев Данилович, Ласло IV, Пшемисл II Оттокар, Рудольф Габсбург і польські князі // Проблеми слов’язнознавства. Львів, 2012. Вип. 61. С. 11-22.
13. Войтович Л. Князь Лев Данилович. Львів, 2012.
14. Власова И.Г. Габсбурги. Блеск и нищета одной королевской династии (Дороти Гис МакГиган, "Габсбурги". Перевод с английского языка Ирины Власовой. Прага, 2010 [http://samlib.ru/w/wlasowa_i_g/gabsburgi.shtml]
15. Воцелка К. История Австрии. М, 2007.
16. Всемирная история: В 10-ти т. М., 1955 – 1965. Т. 3 – 8.
17. Габсбурзька монархія. 1809–1918. Історія Австрійської імперії та Австро-Угорщини / А. Тейлор [пер. з англ. А. Портнов, С. Савченко]. Львів, 2002.
18. Грин В. Безумные короли. Личная травма и судьба народов. М., 1997.
19. Егер О. От Рудольфа до начала Реформации (1273-1517) // Всемирная история. Т. 2. Средние века. СПб., 1997-1999.
20. Енциклопедія історії України: У 10 т. <http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?C21COM=F&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU>
21. Жерноклеєв О. Війна в історичній долі австрійського «малого Інтернаціоналу» // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. Львів, 2015. Вип. 26. С. 140-147.
22. Жерноклеєв О. Національні меншини на західноукраїнських землях в складі Австро-Угорщини // *Національні меншини України у ХХ столітті: політико-правовий аспект*. Київ: Інститут політичних і етнонаціональних досліджень НАН України, 2000. С. 41–55.
23. Жерноклеєв О. Національні меншини на західноукраїнських землях у складі Австро-Угорщини (1900–1914 рр.) // Вісник Прикарпатського університету. Історія. 1999. Вип. II. С. 74–84 (<http://lib.pnu.edu.ua/files/Visniki/istor/698022%20%D0%92%D0%9F%D0%A3%20%D0%86%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F.%20%D0%92%D0%B8%D0%BF.%20201999%20%D1%80.pdf>)
24. Жерноклеєв О. Національні секції австрійської соціал-демократії в Галичині й на Буковині (1890–1918 рр.). Івано-Франківськ, 2006. 536 с.

25. Жерноклеєв О. План міста Станіславава (1904 р.) [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.lvivcenter.org/uk/umdm/map/?ci_mapid=83
26. Жерноклеєв О., Монолатій І., Вітенко М. Етносоціальний розвиток західноукраїнських земель у складі Австро-Угорщини // *Західно-Українська Народна Республіка. 1918–1923. Глюстрована історія* / Автор ідеї, гол. ред. і кер. авт. кол. М.Кугутяк. Львів–Івано-Франківськ: Манускрипт-Львів, 2008. С. 23–118.
27. Жерноклеєв О., Райківський І. Під австрійською владою (кінець XVIII – початок XX ст.) // *Історія Івано-Франківська в XX – початку XXI ст. До 350-річчя міста Івана Франка* / Колективна монографія за редакцією В.Грабовецького. Івано-Франківськ, 2012. С.7–21.
28. Жерноклеєв О., Райківський І., Королько А. Під австрійською владою (1772–1914) // Станіславів–Станіслав–Івано-Франківськ (до 350-річчя Івано-Франківська): монографія / Керівник авторського колективу, головний редактор В.Великочий. Івано-Франківськ–Львів–Київ:Манускрипт-Львів, 2012. С. 32-49. (<https://issuu.com/borysbooks/docs/>)
29. Жерноклеєв О., Райківський І., Марчук В. Під владою Австро-Угорської імперії (1772–1918) // *Прикарпаття: спадщина віків* / Голов. ред. М.Кугутяк. Львів: Манускрипт-Львів, 2006. С. 190–239.
30. Історія Австрії / Еріх Цольнер [пер. з нім. А. Онишко та ін.]. Львів: Літопис, 2001.
31. Історія Львова: У 3-х т. / Редкол. Я.Ісаєвич та ін. Т.2: 1772–1918. Львів, 2007. 559 с.
32. Ивонин Ю.Е. Становление европейской системы государств: Англия и Габсбурги на рубеже двух эпох. Минск, 1989.
33. Исламов Т.М. Империя Габсбургов. Становление и развитие. XVI- XIX вв. // Новая и новейшая история, 2001. № 2. С.11-40.
34. Исламов Т.М. Австро-Венгрия в Первой мировой войне. Крах империи // Новая и новейшая история, 2001. № 5.
35. История Европы: В 8-ми т. Т. 2. М., 1992;
36. Там же. Т. 3. М., 1993; та ін.
37. История Сербии и Черногории. Босния и Грцеговина, Македония, Словения, Хорватия. М., 2002.
38. История Словакии. М., 2003.
39. История сербов. М., 2009.
40. История южных и западных славян (под редакцией Матвеева Г.Ф. и Ненашевой З.С.) В 2-х т. Т.1.: Средние века и новое время. М., 2008.
41. Кайзеры. Під ред. А. Шиндлинга, В. Цинглера. Ростов н/Д., 1997.
42. Хрестоматія по історії южних і західних славян. В 3-х т. Т. 2. Минск, 1988.
43. Контлер Л. История Венгрии. М., 2002.
44. Краткая история Венгрии. С древнейших времён до наших дней". М., Наука, 1991.
45. Котова Е.В. Габсбурги // Новая и новейшая история. 1991. № 4.
46. Кріль М. Слов'янські народи Австрійської монархії: освітні та наукові взаємини з українцями. 1772–1867. Львів, 1999.
47. Лесны Иван. О недугах сильных мира сего (Властины мира глазами невролога). [<http://www.lib.ru/PSIHO/lesny.txt>]
48. Малацай І. В. Династія Габсбургів в історії європейських народів. Навчально-методичний посібник для студентів, які навчаються за спеціальністю “Історія та археологія” (денна форма навчання). К., 2017. 86 с.
49. Пристер, Е. Краткая история Австрии / Сокр.пер. с нем. Москва, 1952.
50. Райківський І., Жерноклеєв О. Станіславів під австрійською владою (кінець XVIII – початок XX ст.) // Галичина. 2011. Ч. 18-19. С. 11–25.
51. Рапп Ф. Священная Римская империя германской нации. – СПб., 2009.
52. Сидоренко Л.В. История малых стран Европы. Часть 2: Государства Альпийского региона (Австрия, Швейцария, Лихтенштейн). Учебное пособие. Санкт-Петербург, 2016 [<http://www.bibliotekar.ru/encMonarhi/index.htm>]
53. Советская историческая энциклопедия : в 16 томах [Электронный ресурс]. – 1961–1976. – Режим доступа: <http://www.runivers.ru/lib/book3253/>
54. Тананаева Л. Рудольфинцы: Пражский художественный центр на рубеже XVI-XVII вв. М, 1995.
55. Терещенко Ю. І., Осташко Т. С. Український патріот з династії Габсбургів. К., 1999.
56. Франко І. Зібрання творів, т. 46, кн. 2. К., 1985.
57. Фрейдзон В.И. История Хорватии. СПб., 2001.
58. Художественные центры Австро-Венгрии. СПб., 2009.
59. Цвейг С. Вчерашний мир. М., 1991.
60. Цвейг С. Мария Антуанетта. Портрет ординарного характера. М., 1989.
61. Черников И. Гибель империи. М., 2002.
62. Шад Марта. Габсбурги. М., 2003.
63. Шарый А, Шимов Я. Корни и корона. Очерки об Австро-Венгрии: Судьба Империи. М., 2010.
64. Шимов Я. Австро-Венгерская империя. М, 2003.
65. Шимов Я.В. Последний Австрийский император // Славяноведение. 2008. №1. С.3-22.
66. Шимов Я. Перекресток. Центральная Европа на рубеже тысячелетий. М., 2002.

67. Энциклопедический словарь Ф. Брокгауз & И. Эфрон [Электронный ресурс]. –1890–1907. – Режим доступа: <http://www.vchi.net/brokgauz/index.html>

15. Інформаційні ресурси

<http://www.d-learn.pu.if.ua/>

<https://uk.wikipedia.org/>, Австро-Венгрия. - Электронный ресурс [<http://ah.milua.org>] та ін.